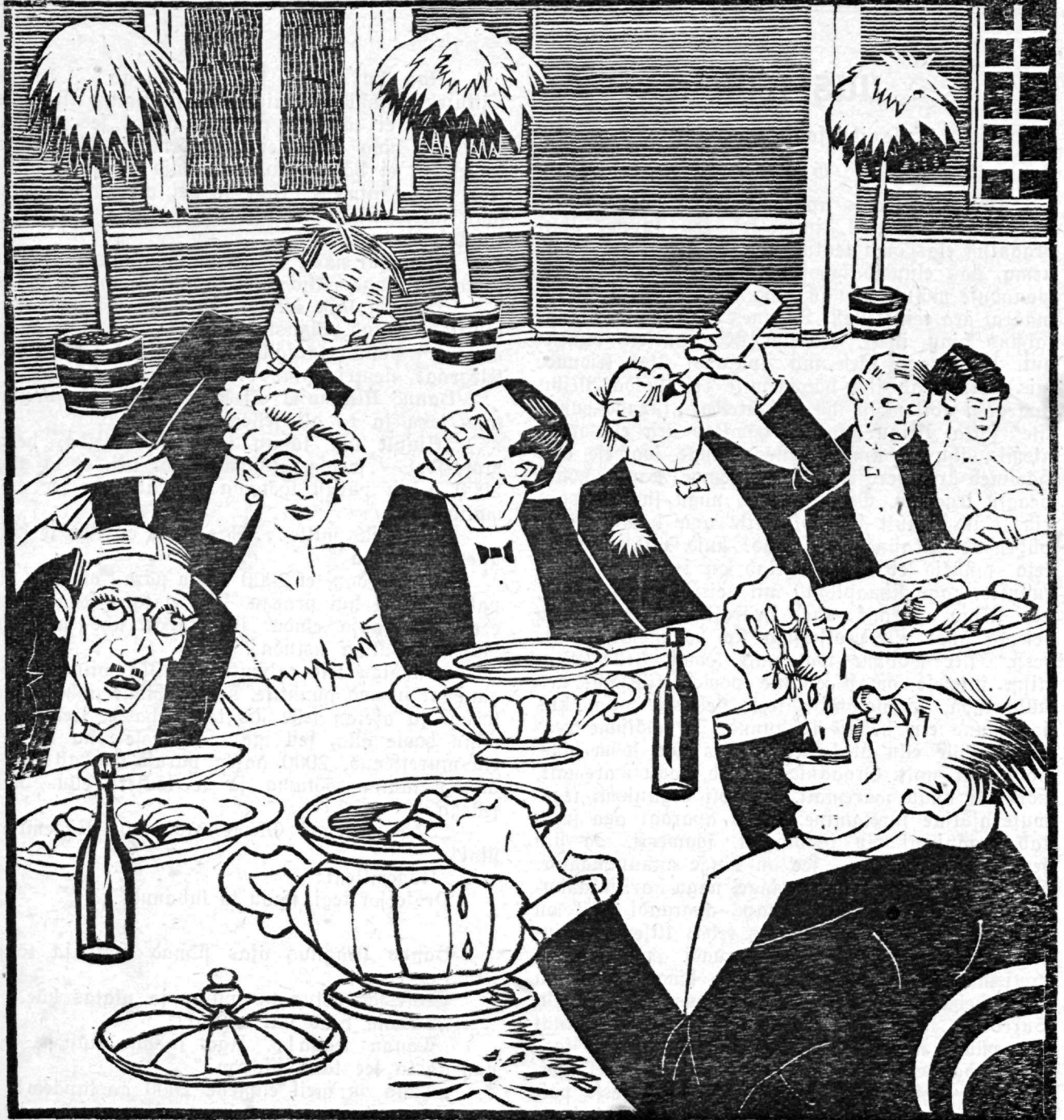

MEIE MATS

Tallinn, Harju t. 45 • Nädalleht • 19 aastakäik • 1921 • Märts, 12 • Nr. 10 (287)

Gori joonistus. E. Isoki puuldige.

BANKETIL.

Wäliskülaline: „Kas te ei tooks mulle lusika?“
„Lusikat meil ei ole. Aga ma wõin teile garderoobest
kalossi tuua!“

Tellimise hind:

1 kuu — postiga 35 mk.

1 „ — postita 33 „

Wäljamaale 70 mk. kuus

MEIE MATS

Erapooletu nalja ja pilke
nädalleht XIX aastakäikToimetus ja talitus: Harju t. 45
TallinnasTarvitamata jäänud kirjatöid
tagasi ei saadetaSaadetawatel kirjatöödel peab
saatja täielik address olema

UUS JLM.

(Tulewikul fantasmagooria.)

Gori.

Profesor seadis aparraadi korda ja ütles:

„Seni oli meil, inimestel, ihu surew. Ihu, organismi elas oma teatud aja ja hakkas siis lagunema, kas elundid häwitawa haiwuse ehk lihtsalt wanaduse mõjul. Ihu ja hing, need rippusid suurel määral ära teineteisest. Lagunes ihu, häwines hing, lahkus hing ihust, oli ihu kōdunemisele pühendut. Nüüd aga olen ma aparraadi üles leidnud, mis võimaldab ihu häwinemise eest hoïda. Minu aparraadi abil võib ihu, nii ütelda, „surnud punktile“ jätta. Minu aparraat häwitab ära elu organismis, ihu ja annab sellega ihule igawese elu. Häwineb ära were ringjooks, südame, kapsu, kõhu, peaju tegewus. Organismi on, nagu surnud wabrik. Kuid ainult surnud, mitte aga häwinemisele pühendud. Masinad seisawad, kuid nad ei roosteta, müürid ei kōdune. Nad on igawesti samasugused, nagu filmapildul, mil neis lõppes tegewus, elu. Minu aparraat paneb isēraliste kiirte mõjuga seisma ühes elu profressiga ka kōdunemise profressi. Me wõisime waremalt loomi, kelle organismi inimese omast ehituse poolest lihtsam, ära külmetada, külmetamise teel olekusse wiia, kus igasugune elu kehast lahkunud. Ja wõisime neid pärast jälle ellu äratada. Ja siis elas loom jälle, nagu waremalt. Orgaanid töötasid, nagu waremalt, kõik oli nagu waremalt. See oli organismi tegewuse ajutine suretamine. Minu aparraat aga suretab organismi elu jäädawalt, igawesti. Ja siin see teine aparraat — see on hinge akkumulaator. See imeb endasse inimese hinge, nagu harilik akkumulaator elektri. Kende kahe aparraadi abil on võimalik inimest suremataks teha. Ütleme näituseks, mina panen esimise aparraadi abil oma organismi tegewuse seisma. Minu hinge olemasolu minu kehas on aga tingitud organismi tegewusest. Sureb ihu, lahkeb hing. Eks ole. Nii. Teine aparraat aga püüab mu hinge kinni. Tahan ma nüüd igawesti edasi elada, lasen ma operatsiooni teel aparraadi, — hinge akkumulaatori — enesesse paigutada ja ma olen jälle hingeline olemus, ainult selle wahega, et ma kunagi ei sure. Mu keha on kaitstud kōdunemise eest ja mu hing ei lahku kunagi kehast...“

„Aga kui keegi mu ära tapab... Ütleme näituseks, tükkideks raiub?“ küsis Hanno Magnus.

„See ei tähenda midagi. Keha, see nooruke kus sees hing asub, ei ole põrmugi tähtis. Iseenesest ta ei häwine kunagi, kuid häwitada võib teda teine inimene. Aga see ei ole tähtis. Hing jääb alles. Hinge võib teise kehasse asetada ja elu läheb edasi...“

„Aga kui mõni hinge akkumulaatori ära purustab ja hinge wälja lasseb?“ küsis Hanno Magnus.

„Hing ei lähe kunagi kaduma. Ta võib küll ajutiselt, teatud põhjustel, lahkuda, kuid uus akkumulaator püüab ta jälle kinni, niisama kui fidelegraaf elektri laine... Noh, olete nõus?“

Hanno Magnusel oli kindel nõu end suremataks teha ja ta oli sellega nõus.

„Ainult üht tahan ma teile ütelda, herra professor — seadke akkumulaator nii, et ta alles 2000 aasta pärast töötama hakkab. On see võimalik?“

„Ja, miks mitte... Aga miks ei taha te kohe uuesti sündida?“

„Ma loodan, et 2000 aasta pärast on ilma elu palju ilusam kui praegu. Ma ei taha seda rasket edenemist kaasa elada. Ma tahan ühe sammuga paremasse ilma astuda!“

„Sündigu teie tahtmine!.. Ma wiin teie organismi surnud punktile, korjan hinge akkumulaatorisse ja asetan selle siis teie kehasse. Keha jääb minu hoole alla, sest ma olen enesese ka igawese elu muretsenud. 2000 aasta pärast hakkab hinge akkumulaator töötama ja te tõusete ellu. Jääb sellega?“

„Jääb sellega! Oleme rääkinud! Nägemiseni siis!“

„Nägemiseni!“

Profesor tegi, nagu ta lubanud.

Hanno Magnus ajas filmad lahti ja tõusis istukile.

Profesor astus ta juurde ja ulatas käe.

„Soowin head uut aastat!“

„Täna wäga!.. Aga lubage küsida, mis uus aasta see täna siis on?“

„Täna on meil esimene 2000 aastapäew!“

Ja professor seletas Hanno Magnusel naeratades asja seisukorra ära. Nüüd tuli Magnusel kõik meelde.

„On see siis tõesti võimalik?“

„Nagu näete! Inestada ei ole midagi! Kõik on kõige paremas korras!”

Magnus wahtis inestanut ringi.

„Wäga kena! Wäga ilus! Aga nüüd tahan ma kõige pealt näha, missugune see ilma e'u wälja näeb. Seda tahan ma kõigepealt näha. Kas me ei teeks ühe wäikese jalutuskäigu uues ilmas?”

„Hea meelega!.. Selle wastu ei ole mul midagi!”

*

Profesor ja Hanno Magnus astusid tänawale.

Magnus ajas suu wilmise wõimaluseni lahti ja jäi ülesse wahtima.

„Mis kuumad tulekerad need peakohal keerlewad?” pööras ta inestusega professori poole.

„Need on meie päikesed!”

„Päikesed?.. Aga kuhu siis endine päike jäi?”

„Endise päikese müüsin me ühele wäikesele täherühmale, Oina tähestikus, maha. Saimes ilusa tasu wäärtuslises waimutoidus. Need päikesed on meie oma walmistatud. Nad on küll wäiksemad kuid paremad, sest nad ei lähe plekiliseks. Päikeste walmistamine on meil praegu laial alusel. Nõudmine nende järele on suur. Et meil omal niipalju udu ei ole, kui nende walmistamiseks waja, siis on kawatus Linnuteega kaubawahetusse astuda. Me saaksime sealt udutompja ja annaksime neile walmistatud päikesed, muidugi hea tasu eest. Meie päikesed on paremad kui näituseks Läti omad, sest nad on palawamad. Lähemal päwil sõidab meie esitaja Linnutee peatahale, et asja joonde ajada...”

„Kuida ta siit tähe peale pääseb? Lennuamajinaga wõi?”

„Oh ei, lennumajinad on ammu kolikambri heidetud!.. Nüüd on liikumise abinõuks teleskoob?”

„Teleskoob... Kuidas see wõimalik on? See on ju midagi kiikri taolist...”

„Ei ole. Tal on teatud sarnasus telegraafiga. Juba wanal hallil ajal wõidi telegraafiga joonistust edasi saata. Seda te teate. Teleskoobiga wõime me aga inimese hinge sinna saata kuhu tahame. Ütleme näituseks, te tahate New-Jorki sõita. Te lähete lähemasse teleskoobi jaama, lasete oma hinge akkumulaatorist teleskoobi aparaati panna ja aparaat annab ta lähemal silmapilgul New-Jorki, kus wastuwõtte aparaat ta kinni püüab. Sealt asetakse hing uude kehasse ja te olete New-Jorgis. Kogu teekond kestab mõne sekundi. Teie keha siin antakse senni hoiukambri, teatud numbri all, kuni hing tagasi tuleb... Nii on ka wõimalik kõige kaugema planeedi peale sõita!”

Nad astusid edasi pikki tänawat.

„Imelised majad on siin tänawail,” sõnas Magnus, „selgest klaasist kõik!”

Profesor naeris.

„See ei ole klaas. See on pressitud õhk. Need on õhulosid. Nüüd elame me õhulosides!”

„Aga kui te õhu ära tarwitate, mida siis inimesed weel sisse hingawad?”

„Ha ha!.. Meie inimesed ei tea hingamisest midagi!.. Inimese organism on ju surnud. Teil ei ole ju kopsu ega südat — kas te selle unustanud olete?”

„Õige küll! Tähendab siis toidutarwitamine on ka moest wäljas?”

„Ja muidugi!.. Keha meil toitu ei nõua. Meie hing, meie waim nõuab toitu ja me anname talle seda. Waimutoitu me tarwitame. Meie loeme iga päew Homeruse, Dante, Servantese, Goethe, Schilleri, Russeau, Mollieri, Ibseni, Tolstoi ja Kiwikase uuemaid töid, waatame Michel-Angelo, Raffali, Leonardo-da-Vinci, van Dycki, Düresi ja Prometi uuemaid maale, kuulame Bethoveni, Mozarti, Liszti, Wagneri, Straussi ja Kulli uuemaid helitöid ja waatame teatrites Nero, Moissi, Adelina Pati, Karuso, Schaljapini ja Pinna mängu...”

„Kuidas see wõimalik on?.. Need herrad on ju ammu maakeralt kadunud?”

„Wäga lihtsalt!.. Me oma aparaatidega oleme nende hinged, ilmaruumist kinni püüdnud ja uutesse kehadesse asetanud. Ja nüüd elawad nad jälle. Keha on neil teine, kuid hing on endine!..”

„Aga missugune ilmakord teil praegu on?”

„Meil on kuningriik. Kommunistiline kuningriik!”

„On sõjawägi ka olemas?”

„Jah on. Sõdasi peame õige tihti. Kuid need sõjad on teistfugused kui wanasti. Ei häwitata mitte ihu, waid häwitakse hinge. Me peame sõda waimutoidu pärast. On kellegil korda läinud omale hingesi püüda, kes head waimutoitu muretsewad, siis on tal alati sõjahädaohtu karta. Igauks tahab, et tal kõige paremad waimutoidu allikad oleksid, sest need on, õigust ütelda, ainukesed asjad mis elule mõtte annawad. Sõjariistad on wäga mitmekesised ehituse poolest. Otstarwe on neil aga kõigil pea ühesugune — hinge häwitada, seda niisuguseks teha, et ta kahjutaks jääb. On riistu, mis hingesse hullumeelsuse batsille küllwad ja hinge ära mändawad, on riistu, mis hinge ärdaks, sentimentaalseks muudawad ja sõjapidamiseks kõlbmataks teewad, on riistu, mis täiskaswanu hinge lapsehinge muudawad, on riistu, mis julge hinge araks muudawad. Muidugi on ka riistu, mis wastupidist eesmärki taga ajawad ja kel neid mõlemat liiki riistu rohkem ja paremad, see wõidab sõja. On palju häid hingekaitse riistu. Näituseks on meie sõduritel isearalise konstruktsiooniga aparaat. Nagu teada, on kahesuguse omadusega magneeti olemas — üks liigimataw, teine eemaletõukaw. Wiimase omaduse kasutab terawmõtteline aparaat ära. Ta hoiab tõuke jõu abil kõik mõjud kehast ja seega ka hinge akkumulaatorist teatud kaugusel. Seega ei lasse ta klassilikke mõjusi hingesse. On ka olemas aparaate, mis hingesse sattunud sõdimisele kahjulikud mõjud ära häwitab, kuid need ei ole siiski nii kindlad, kui eelmine!”

„See on huwitaw. Aga mis kommunism see siis teil on kui üks rahwa rühm teisest parem tahab olla, paremais tingimistes tahab elada kui teine?”

„Kommunismiks nimetame me seda ainult sellevärsalt, et alamaid hingi rahuldada. Muidu wiskawad nad hinge-akkumulaatori wälja, puruks. Kuid nende ehitamine wõtab aega ja ei ole kerge.“

„Ja mis sellest siis on... Ei? wistata!“

„Aga kes siis sõdib? Kes me waimuwara kaitseb?“

„Kuid, teil on ju aparaadid, mis hinge ümbermuuta wõiwad, nagu te tähendate — muutke siis need alamad hinged ümber, niisugusteks, kes kommunismi wihkawad!“

„See ei lähe!.. Siis on kõik hinged ühesarnased ja me ei saa juhtumisel kui hingi akkumulaatorist lahkunud ja me ta jälle kinni püüdnud, selgusele, kelle oma see on — sõduri wõi wäepääliku?“

„Hm... No jätame selle asja... Mind huvitab üks teine küsimus rohkem. Kuidas on lood armastusega siin uues ilmas?“

„Armastus on ainult hingeline. Wõimalik on ainult hingeline ühendus. Olete te, näituseks, kedagi näist armastama hakanud ja tahate temaga koos elust läbi sammuda, abiellu astuda, siis annate te oma keha kroonule ja oma hinge akkumulaatori asetate naise hinge akkumulaatori kõrwale tema kehasse. Nii elate te kahetsesti ühes kehas ja teie hinged on igawesti ühendatud!..“

„Aga me näen siin tänawal lapsi, kust need siis pärit on?“

„Need ei ole meie aja saadused. Need lapsed on üle paarisaja aasta wanad. Nende kehade häwinemine on samuti seisma pandud, kui teie, minu ja kõige teiste. Nad elawad meie hinge lõbuku. Need on igawesed lapsed!“

„Ah jedawiisi!.. Aga, mis see siis tähendab! Näete, sealt lähel isand sigarit suitsetades. Te ütlete, et ükski enam ei söö ega joo ega midagi ei toimi, mis harilikku surelikku meelde tuleb. Ja nüüd näen ma isandat, kes sigarit suitsetab?.. Kaswatate te siis uues ilmas tubakat kah?“

„Me ei kaswata midagi. Ka tubakat ei kaswata me. Suitsetamine on lihtsalt teatud komme. See ei awalda inimese peale mingit mõju. Kas ta wõtab suhu sigari ehk puupulga — ühesugune maitse on mõlemil, sest matsenäarmed on eluta, nagu kogu organism!..“

„Aga kust tulewad siis need sigarid, kui te tubakat ei kaswata?“

„See käib lihtsalt. Ütleme näituseks, wanasti wõeti will, kedrati lõngaks, kooti sukaks. Sukk kulus ära, arutati ta üles ja lõng kraasiti jälle willaks. Me teeme sigariga samuti. Me korjame aparaadi abil sigaripuitu kokku ja teeme sest suitsust jälle uued sigarid. Ja siis popsutame ajawiteks... Kuid nüüd peame jälle koju poole astuma... Mul on seal paar hinge ära lahutada!“

„Kuida te neid lahutate?“

„Lihtsalt. Te teate, et iga hing seisab koos mitmest omadusest. Hinges on teatud osa headust, kurjust, armastust jne... Mõnes on üks osa suurem, teine vähem. Kroonul on oma hinge taga-

warad, mida alataja täiendakse. Need hinged peawad kõik ühesugused olema, teatud mõttes. Minu amet on hingeisi reguleerida!..“

„Kas mõni hingede laduülem wahel oma ära kulunud hinge parema wastu ümber ei waheta kah?“

„Tuleb ette sedagi!.. Kuid arwa. Me ei lasse kunagi hinge haigeks jääda ja ära kuluda, sest meil on waimutoitu praegu küllalt!..“

„Ah, so!.. Et waimuwarast jutt on, siis öelge kust ma wärske ajalehe saaksin. Pole kaks tuhat aastat enam lehte lugenud, aga see ei ole kultuuri inimese kohane!..“

„Ajalehte?.. Seda meil ei tunta. Aga kui te uudist tahate teada, siis astuge kosmokinossesse!“

„Mis asi see kosmokino on?“

„Kosmokino on asutus, kus te oma silmaga kõiki seda näete, mis ilmas praegu sünnib ehk waremalt on sündinud. Nagu te teate, jätab iga sündmus niisuguse jälje järele. Teete te käega praegu ühe spiraali õhus, siis on see spiraal-jälje õhusse jätnud ja seda jälge ei saa enam ära häwitada. Õhu aatoomid on liikuma pandud, nad on teise seisukorda seatud, kui nad olid enne spiraali. Astute te sammu, siis on see samm astutud ja seda ei saa enam tagasi wõtta. See on teatud mõttes reaalne asi. Nii kõik. Ja meil on aparaadid, mis kõik sündmustest tekitud õhulained kinni haarawad, nad uuesti wastawalt kombineeriwad ja siis ekraanile paiskawad. Te istute ja teie silma eest jooksewad mööda kõik, mis ilmas sünnib ehk kunagi sündinud on. Kõik mis sündinud on, seda wõite te näha. Te wõite ka seda näha, kuidas ma teid 2000 aasta eest igawese elu wastu ette walmistasin, kui te soowite. See sündmus, nagu kõik teised, mis kunagi ilmas sündinud, seisab lainete näol kosmokino arhiivis ja teda wõib sealt igal ajal esile tuua!“

Hanno Magnus oli kosmokinost wäga huvitud ja professor pidi kaasa tulema. Nad läksid. Siin nägi ta loomutruult kõiki seda, mis ilmas sündis. See oli elaw ajaleht.

Oli juba hilja õhtul, kui nad uudistesaalist koju poole astusid.

Päikesed olid loodenenud ja taewas särasid karksteist kuud, kui nad koju jõudsid.

Professor ajus hingeisi lahutama ja Magnus pidi magama heitma, kuid talle tuli meelde, et ta enam magada ei tarwitse, sest ta organism saab ilma selleta läbi. Ta istus akna alla ja jäi tänawale wahtima, kus ujusid kaheteist kuu hõbedased niidid.

*

Hommikul tuli professor tuppa ja ulatas Magnusele rõõmsalt käe.

„Soowin õnne!“

„Mis?.. Mida?“

„Praegu püüdsin teie abikaasa hinge kinni! Ta ujus Saturnuse rõnga ümber!..“

Magnus kahwatas.

„Mis?.. Kudas?.. Minu abikaasa hinge püüdsite kinni?..“

Gori joonistus. Okswordi puulõige.

MANIKUURI JUURES.

Wast miljonäri proua: „Tehke mu küüned ilusti puh-
taks, ma lähän tänä panketile ja seal oo kõik meneestrid koos
ja suured isandad ja neil oo moeks ikke kätt musutada...“

„Wabandage!... Ma ei saa siin midagi parata. Te peate
saapawiksija juudre minema!“

„Jah!.. Kinni püüdsin!“

„No ja nüüd ... jälle ... mis te temaga nüüd
teete siis?..“

„Nüüd paneme teie mõlemate hinged ühesse
kehasse!“

„Ühesse kehasse!.. Mis?.. Meie mõlemate
hinged?..“

„Ja-ja... Ärge rõõmu pärast nutma hakake!
Koguge endid! Muidugi mõista, kahe tuhande aasta
pärast jällenägemine... See on arusaadaw... Ma
lähän kohe ja seän asjad korda!“

Professor tippas toast välja.

Magnus haaras pealt kinni.

„Kurat võtku kõiki nende aparate!.. Mis
nad kõik kinni ei püüa!.. Ja nüüd ole nii lahke
ja poe ühe kesta sisse! Ja igaweseks ajaks! Pää-
semist sealt enam ei ole... Ma juba teda tunnen.
Ühte sammu ei saa ilma temata astuda... Oeh!“

Hanno Magnus surus kaabu üle kõrwade ja
hiilis toast välja.

Ta läks pooljookstes kanaali ääre ja lah-
tis sisse hüpata, kuid talle tuli meelde, et ta ka väga
hästi wee all elada võib, kui tal hinge akkumu-
lator kehas. Ta sülgas. Siis kiskus ta kõhu lahti,
käristas akkumulaatori välja, lõi vastu silla posti
puruks ja kargas wette.

SIMMAN.

(Silmest 1922. a.)

Gori.

... Külaliste hulgas olid siinsete välisriikide esitajad ja need naabri-riikide külalised, kes eila ja üleööla lõuna ja põhja poolt Tallinna jõud-
nud...

Tõuklemine einewõtmisel oli wõõ-
raste pärast otse piinlik. Mis aga
weel pahem, umbes pooled einewõtja-
test ei leidnud lauast nuga ega kah-
wit...

Meie oma kodanlus langes tor-
miga „walge“ saali mõnufamate lau-
dade ümber, ainult mõned wälja-
maatsed leidsid seal ka juhustiselt
paika.

Kirjeldusest „Pidu-õhtu Estonias“.

„Tallinna Teataja“ nr. 45.

Wabariik pühitseb suurt ülerikkust püha. Kõi-
geist ilmakaarest on pealinna kokku sõitnud kallid
külalised ja armsad auwõõrad. Suure päewa puhul
on „Estonias“ ametlik pidu-õhtu. Tellitud on
maitswamad road Madagaskari kuninga köögist
ja wahutawamad wiinad caesarite wiinakeldritest,
wäsjakaewatud Pompeist. Ka kodumaa kuiwad ja
märjad, kõwad ja pehmed, toored ja küpsetatud saa-
dused kõigis wariatsioonides on esitatud. Pidule on
kutsutud kõik kõrged külalised. Muidugi ka meie
hallaadel täies ensambelis. On kawatsus luua püsi-
wat waimlist entente cordiale't.

Pidu algus on määratud kella 8 peale.

Kuid juba kella kahest tekib saali ukse taha
meie halli... kirju saba. Oodatakse uste lahti-
tegemist ja jooakse püstijalu kaasawõetud wõi-
leiba.

Wiimaks, pika ootamise järgi, saab kell 8
ja awatakse saaliuksed.

Nagu amokijooksjad tormawad isandad saali.
Ronitakse läbi akende, üle laudade, toolide, teiste
peade. Aetakse ümber mesankoolsed palmid ja ro-
helised loorberid, purustatakse toole, laudi ja kaas-
wõitlejate toalette intiimsusi. Murtakse ja nikas-
tatakse käsiwarssi ja sääreluid. Kõlised pealuud
ja murtawad tumedast ümarad seedimisorganid.
Woolab higi ja sularasw. Tehtakse üliinimlisi jõu-
pingutusi, et paremaid positsioone saawutada. See
on wõitlus olemasolu eest. See on tõetruu lahingu
pilt 30-aastajest sõjast. See on uus rahwaste rän-
damine. Keegi paks, raswane sabakuue kandja on
lauale roninud ja istub taldrekuuhja otja.

„Kiskuge ta maha! Kuhu ta ronib? See on
pahempoolsete ilmawaadetega isand!.. Ta koht on
„punases“ saalis!.. Wälja siit!“

Isand rebitakse lauast maha ja asemel ronib
keegi sõhwaks frant särawa kuldhammaga. Oma
daamikese aitab ta enese kõrwale ja nad istuwad
praewaagna äärel, nagu kaks ilmsüüta tuwikest.

Kuid ka need ei saa „pesa soojaks teha“.

„Maha!.. Kusja ronid!.. Sa oled ilma port-
fellita minister ja sinu koht ei ole laua peal!
Tasoi!“

Ja paarike kaob ühes laudlinaga ja prae-
waagnaga. Asemel astub keegi, kellel kõwem käsi.
Ta jääb püsima. Istub supitiirina otja ja paneb
sigari suitsema.

Toodakse toidud ja kantakse ette wiinad.

Algab füüsiline nauditmine.

Walgumad kämmlad ja laksuwad kuldhambad.
Wiie minuti pärast on supitiirinad ja praewaagnad
tühjaks ammutatud.

Tuleb uus transport. Wiie minuti pärast on
see samasuguse saatuse osaliseks saanud. Töö wili
on magus.

Istuwad kallid külalised ja armsad auwõõ-
rad. Üllatatum waatawad nad ümber. Siis wõtab
igauks neist oma seisukoha. Sest istekohta ei ole
saadawal. Meie „mehed“ on positsioonid oma alla
wõtnud. Nad on wõidumehed. Kuid neil ei puudu
taktitunne, sest paljud neist tunnewad isiklikult
Kulli.

„Shiwo prii!.. Pasaustu!.. Pittel!.. Olge
lahked!.. Salem aleikum!..“ hüütakse läbisegi
wõõrastele.

Keegi lõkendawa näoga walaristokraat haa-
rab ühel noorel välisriigi esitajal käest kinni ja
tõmmab oma poole.

„Põle änam kohta wõi?.. Mife?.. Ja ja, tu-
lid natike illja!.. Aga tühja kah — tule istu
mu põlwe peale!.. Mis?.. Ei taha?.. Ne fe-
laaju?.. Strajufelaaju?.. Kakoi kubernii... Noh
kui ei taha, siis istu mu froua sülle... Mife?..
Oo ikka nagu natike pehmem... Istu, istu ää
karda... Ega ma poliitikat ajama ei hakka...
Kommensi, kommensi!“

Suure askeldamise peale on külalised wiimaks
„paigale pandud“.

Kaks istuwad wafimisjonääri Rupsi õrne-
ma poole süles, kolm on aset leidnud puhwetikapi
peal, neli wiis istuwad aknalaual. Ülejäänutele on
õled nurka toodud ja nad pikutawad õlgedel ja
matjewad Eesti omapärast kultuuri.

Aetakse tõsist juttu piirituse hindadest, Satur-
nuse rõngast ja portfelli tarwitamisest.

Wiimaks tuleb kellegil kogemata meelde, et
külalistele „välja peab tegema“. Hakatakse tald-
rikute ja pudefite wahel otsima.

Leitakse kaks wõiseiba, neli joustisse kukkunud
sigari otja, pool naela maksaworsti ja parodeeritud
heeringas. Keegi suuremeelne herra, kes pool puuda
torti püetasku rekwireerinud, et koduteel igaw
ei hakkaks, annab osa sellest suuremeelset kalli-
tele külalistele.

Külalised on üllatatud. Nad jääwad otsiwalt
ümbes vaatama.

„Noh, laske aga linnata, laske linnata!..
Kohwi jaate ka weel. Centfik läks Nõmme mietjast
puid tooma. Tuleb kohe tagasi, teeb kohwipajale
tule alla ja wõite püsta!“

„Täname väga!.. Aga me oleks kõige pealt kahwolit palunud...”

„Mis?.. Ah klahwi tahate teha!.. Seda saate kah... Ma lasen kohe ühe krawimpjiku seltreist tuua...”

„Wabandage... mitte seda... Me paluksime nuga ja kahwolit!”

„Nuga ja kahwolit?.. Mis te nendega teete?.. Te olete ju mede sõbra riikide esitajad ja ega te ometi... Ee... mis moodi see kahwel siis peab olema?”

„See on niisugune kolmeharuline, teate... tarwitakse meil... hm... Euroopas... jõggi juures...”

„Kolmearuline?... Mis tarwis ta siis kolmearuline o?... Sellega mõivad siis kolm meest korraga süüa?... Ah?... No ja see on siis kui ütleme rutt taga on, aga siin teil ju aega o... mis? Aga kui te just tahate, üks siis võib saada kah... Ma nimetan poisile, küll ta toob... Kannatage üks filmapilk... Ma arwan meie wanawara muuseumis ikka niisugusi riistu wiist on!”

Isand läheb ja peab paari teise isandaga nõu. Need nikutawad peaga. Ta waatab weel korra üle öla külaliste poole ja läheb siis käsku poisile andma. Paari minuti pärast tuleb ta tagasi ja toob kaasa külalistele pool naela tšheki leiba, kaks hapu kurki ja pudeli kwasji.

„Nah, kaleegad, sain sealt weel tebe jaoks natuke priwidenti!”

Poole tunni pärast on pois tagasi. Ta on toonud hargi, sae, kirwe, paar labidat, tangid, presraua ja wikati.

„Noh, winnake nüüd!.. Nüüd o teil riistu taialt... Minu arwates o küll oma kümne küüne waral seda asja kõige parem toemendada, aga kui te nii tahate, siis laske nii...”

Ta laob „serwiisi” pörandale ja läheb istub ise laua äärel. Lauale ilmuvad uued kokakunsti saawutused.

Tähelpanemata hiilivad külalised, üksteise järgi saalist wälja ja kaowad.

Laua ääres tõuseb üks mõjuwa ringkonna esitaja üles ja hakkab kõnelema.

„Armsad, kallid külalised! Te olete tulnud kaugelt siia, et medega ühes rõõmu jagada ja pidu pidada. Ja me oleme kõik oma jõu kokku wõtnud, et te endid tunneks nagu oma kodu, sest mede kultuur ja üleüldine tasapind ei ole mette madalam kui teil. Olgu see tänane pidulik kooswiibimine teile selgeks tunnistuseks, meie kultuurist ja meie sõpruselt ja meie kõigest, mis meil on... Ja... aamen!”

Kui kõneleja lõpetanud, märgatakse, et külalised saalist kadunud. Näod weniwad pikaks.

Pahaselt noomitakse kõnelejat:

„Eks ma ütlen, ära akka kõnelema! Aga kasja kuulsid... Ma ütši küll — ja rikud oma kõnega teiste söögitsu ära aga kasja siis kuuled... Seal see asi nüüd o... Tema oma kõnega ikka igas pool!..”

Järgmisel päewal ilmuvad ajalehtedes pikad artiklid, milles kirjeldakse jutuajamist wälisriikide esitajatega, kes, nagu üks mees, tunnistanud, et nad Eesti omapäraselt kultuurist üllatud on.

Meie mõjuwad isikud loewad ja hõõruwad rõõmu pärast käfta.

—o—

Konstantinopoli kuldsed tornid..!

(Monarkiline anarkia.)

Gori.

Iwanow XXX lebas tugitoolis ja nägi und: „Narodnoje Djelo” roostetanud käärid tõusid sufishedes ja wuifisedes toimetuse lauast õhku, kargasid aknast wälja ja lendasid hambaid lakjutades kõrge taewa poole. Nad lendasid otsemat teed Marši juurde, kõikasid Marši tükhideks ja tormasid siis Saturnuse rõngas kallale, et Saturnust wabastada, sest: elagu wabadus!

Marši tükid keerlesid nagu mesilased, kes pehast wälja aetud, edasi-tagasi, julasid siis ühte tompi ja see tomp hakkas hiigla kiiruga maakera poole lendama. Mida lähemale maakerale tomp jõudis, seda kiiremini ta lendas. Kuju poolest oli ta tsaari krooni sarnane. Tal oli saba taga ja see saba nägi wälja, nagu sorokohwka pudel, mille suhu oli torgatud kalmeharaline nagaika.

Tomp lendas Moskwa peale. Kremli tõusid hiigla segadus. Enamlaste ninamehed pugesisid 3. Internatsionaali warjule. Tükk aga lendas ja lendas, ja otsemas sihis 3. Internatsionaali peale. Weel kaks silda ja Internatsionaal on purustatud. Ühes temaga wihatud juudid... Weel pool silda... Weel üks jalg... toll...

„Tõuske üles, Iwan Iwanowitsch!.. Te magate nagu samblakott, kuna meil iga filmapilk kallis on!”

Iwanow XXX asjas filmad lahti ja waatas pahaselt Iwanow XX otša, kelle raswane käsi ta ölal lahus.

„Nõh... kurat wõtaks, niisugune ja teistugune!.. Oli teil paras aeg mind üles äratada. Nüüd on jälle kõik asi mokas!.. Ainult paar millimeetrit puudusid weel ja homme oleks me Moskwas peremehed olnud... Kurat, teid kah! Ise tahate Wenemaad üles ehitada, aga kui inimene sellega ametis on, siis takistate teda...”

„Iwan Iwanowitsch! Jätke, jätke... lubage ma suudlen teid... Iwan Iwanowitsch... ma ei saa... Iwan Iwanowitsch... ma ei saa, ma pean jälle nutma... see on kolmaskümnes kord täna... ma nutan, aga mu süda naerab... need on rõõmu pizarad...”

Iwanow XX langes Iwanow XXX kaela ja suudles teda.

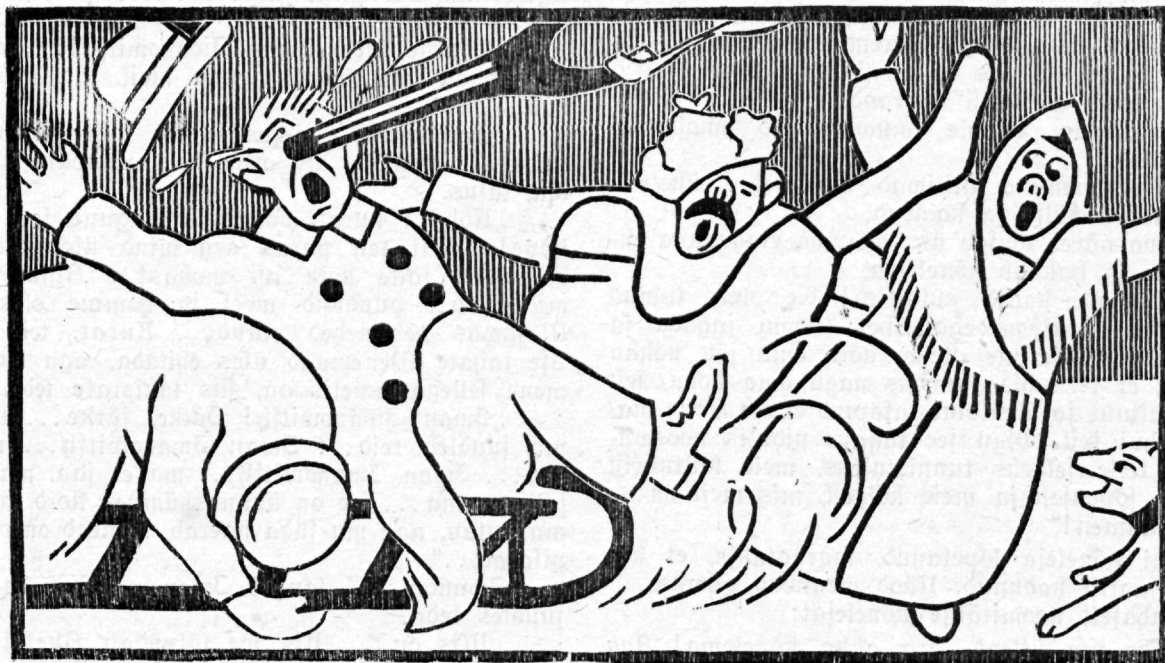
„Mis on?.. Mis jee tähendab Akakii Akakiewitsch?... Seletage, ma ei ja midagi aru... Te takistate inimest ühist jagamatad Wenemaad ülesehitamast ja nüüd nutate ise rõõmu pärast... Tore...”

KELGUMAGI.

W. Okswordi joonistused ja puulõiked.

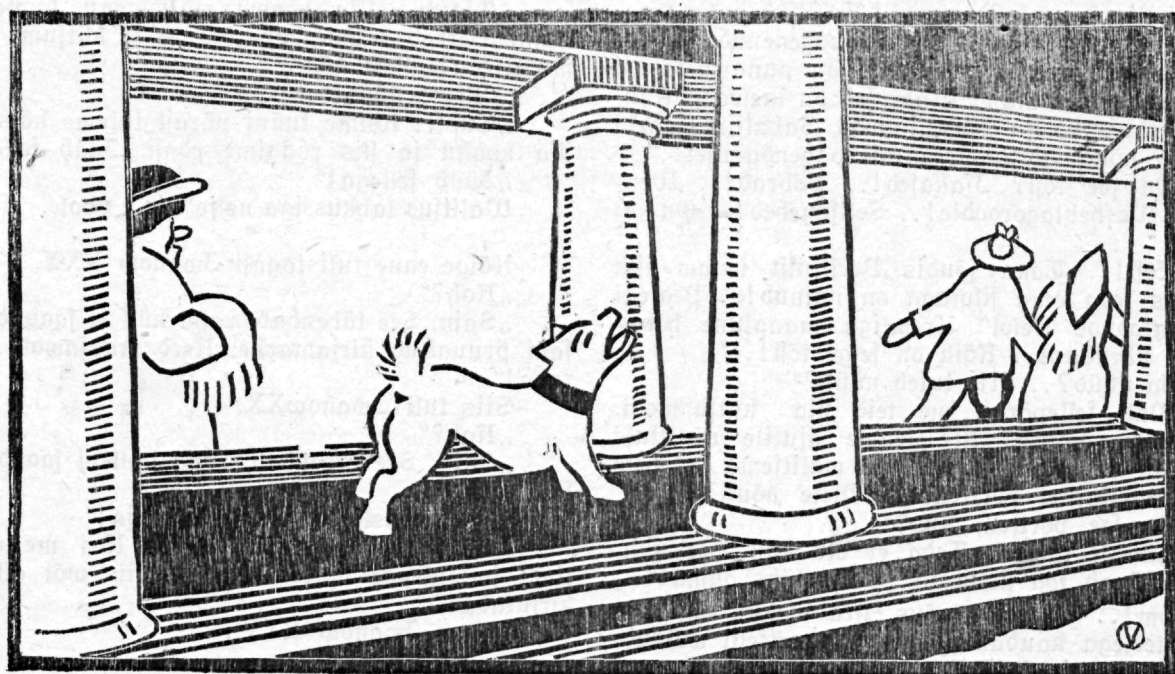
1. Kord puujala Mart oma Mallega
läksid Kadriorgu kõndima,
et oru ilu imesta,
„Russalka“ sammast waadata.

2. Näe, sammas hakkas paistma ju.
Mart pidi awama just suu, —
seal tuli nurga tagant kelk
ja rabas Marti, nagu wälk.

3. Mart pääses mõne muhuga.
kuid kaua jahtis koeraga,
kes plehku pannud jalaga,
mis kukkudes läind kaduma.

4. Mart kätte sai ta wiimati
ja pööras koju tagasi.
weel kaua sülgas wihaga:
„Wõtaks saatan neid, oma söiduga!”

W. Ökswort.

„Iwan Iwanowitsch!.. Ta on ülesehitatud!.. Täna... praegu... Ta on... Lubage ma kuulda teid... Wend... seltsimees... Ta elagu... Ta elagu...“

„Inimene, Akakii Akakiewitsch!.. Mis see kõik ometi tähendab?.. Ma ei saa põrmugi aru!..“

„Pange endid riidesse... Wõtke kübar... portfell... kalosfid. Lähme... Lähme... iga silmapilk on kallisk!“

„Mis? Kuhu?... On partnööri waja?... lööte winti wõi?“

„Lähme, Iwan Iwanowitsch!.. Seal saab teile kõik selgeks... Mu keel ei kuula sõna... Tunded... Iwan Iwanowitsch... Lähme!“

Suur tuba oli täis elawat kõnet, rõõmupisaraid ja kewadet.

„Ha, Iwan Iwanowitsch!.. Ometi wiimaks!.. Igatsusega ootasime teid... Lubage kuulda!“

„Mis lahti on?... Ma ei saa midagi aru?“

„Wenemaa on waba!“

„On see tõsi?“

„Tõsi, onuke! Tõsi!“

„Aga üks millimeeter jäi ju puudu weel, kui tomp!..“

„Midagi ei ole enam puudu... Kõik on jündinud. Trotski on Lenini elusalt ära sõõnud ja siis enese Trotski sillalt Wolgasse wiskanud!.. Lenin on enesele weelaluse paadiga kuuli rindu lastanud ja wangi wõetud! Trotski istub Kremli katusel ja teda piirawad Stösfeli wäed! Port—Artur on alla annud! Uritski on põgenenud! Joffe on aeroplaanil Marši peale lennanud! Tchitscherin on traadita telegraafi teel wäljamaale põgenenud! Punawäed on peremehed, peremehed on punawälased! Punane meri on must! Madrused on laewad Moskwa alla toonud ja pommitamad Sahaliini saart! Töölifed nõuawad Iwanowormi wäändamist!..“

„On see tõsi? Isakased!.. Sõbrad!.. Wenad!.. Wajheblagoroodie!.. Seltsimehed!.. On see tõsi?“

„Tõsi!.. Täna jõudis Berliinist ustaw isik siia, kes seda oma silmaga on näinud!.. Pealegi on „Narodnoe Desol“ Kremliiga maaalune hoburaudtee ühendus!.. Kõik on selge tõsi!..“

„Ja nüüd?... Mis tuleb nüüd?“

„Wat' sellepärast me teid siia kutsujimegi. Iwan Iwanowitsch! Me seame ajutise walitsuse kokku ja läheme ja hakkame walitsema... Teie saate peaministri portfelli... Olete nõus?“

„On see portfell, uus?“

„Täiesti uus!.. Teda ei ole küll weel siin, aga ta jõuab iga silmapilk! Poisid läks ostma!“

„Hm!.. Ma olen nõus. Ma oleksin küll parema meelega kaubanduseministri portfelli wõtnud, sest mul on õigust ütelda wäike migreen... pea walutab alati... Aga, kui jamaa huwid nõuawad, siis wõib ka jõudu pingutada...“

„Tubli! Me täname teid, Iwan Iwanowitsch!.. Peaministriga oli meil kõige rohkem loomist. Kabineti saime korgesti kokku. Puudus ainult pea-

Nüüd on ka pea. See wäike migreen ei tähenda midagi. Nüüd siis on meil weel waja portfelliid muretseja...“

„Kas neid tarwis ongi herrad?... Saab ilma ehk läbigi. Meil ju kõigil ilusad juured taskud!“

„Ei, ei!.. Portfell peab olema... Sellest wõib head saapa pealmised saada kui asjaolud ehk... Ja mis saapad praegu maksawad!.. Kui portfelli ei saa, mina ministriks ei hakkaka!..“

„Saab, saab!.. Isake, ärge muretsege. Portfelli anname... Kus ja ilma selleta... Nüüd aga, herrad ministrid, tööle! Me ei tohi silmapilkugi kaotada. Pea ülesanne on meil raha muretsemine. Meil peab ometi raha olema, muidu ei saa me ju sõidupiletidki. Ma pöoran herra rahaministri poole ja palun ses juhtes projektiga esineda?“

„Minu projekt on niisugune, et raha peab olema!..“

„Wäga ilus! Aga kuidas on meil võimalik seda saada!“

„Hakkame tegema!.. Rahapajaks wõin ma oma Janowari ajutiselt anda...“

„See wõtab aega!.. Meil on aga raha kohe waja!..“

„Siis lainame lihtsalt!“

„Brawoo!.. Tore!.. See on õige!.. Herrad, kel on võimalik kaksjada marka laenata?“

Wakus.

„Me peaks katsuma wälis laenu toime panna. Sisemine laen ei lähe harilikult kunagi läbi. Selle peab tagasi maksma ja... Aga wälis laen on kasulikum!“

„Õige!.. Me peame wälislaenu toime panna. Herrad, lähme kohe igaiüks ja katsume laenu muretseja! Olete nõus?“

„Oleme nõus!“

„Tubli! Kolme tunni pärast tuleme kõik jälle siia kokku ja siis räägime edasi. Jääb sellega?“

„Jääb sellega!“

Walitsus lahkus iga nelja tuue poole.

Kõige enne tuli tagasi Iwanow XXX.

„Mõh?“

„Sain. See tähendab, raha küll ei saanud, aga sain pruugitud kirjamärke. Need maksawad ju ka raha!“

Siis tuli Iwanow XX.

„Mõh?“

„Sain. See tähendab, raha küll ei saand, aga sain weksli!“

„Aga weksli ei ole ju allkirja!“

„Mõh, see on wäike asi!.. Kui me omale tindi ja julepea muretseme, üks siis wõi alla ka kirjutada!“

Ilmus Iwanow XXV.

„Mõh?“

„Sain. Näete, terwe kotitäie. Wäljamaa waluita!“

„Inimene! Mis waluita see on? Need on ju sildid Ameerika konserwipurkidelt. Ja ise tahate haridusminister olla.“

Ilmus Iwanow XII.

„Noh?“

„Sain... Näh, kuhu ta, paganas, jäi... Ma panin ta püksitasku... Ja nüüd on kadunud, nagu tina tuhka... Imelik... Aha!... Käes! Olge lahked!“

„See on ju püksinööp!“

„Noh, mis sest, et püksinööp!... Teame väga hästi, et püksinööp!... Aga, kas püksinööp ei maksa raha?“

Ilmus Iwanow VI.

Ta istus ja jäi sõnalausumata oma ette wahtima.

„Noh?“

„Häbi peaks teil olema...“

„Mis?... Kuidas?... Mis on?“

„Mis on?... Seda on, et see ei ole teist ilus, wana inimest narrida...“

„Kuidas nii?... Kes teid on narrinud?...“

„JAKE...“

„Narrinud olete mind. Ninapidi wedanud. Midagi niisugust ei ole... Juudid istuwad ikka alles troonil ja hoiawad ohje peos... Te aga pafundate juud ja silmad täis... Näete, siin on leht, lugege...“

Kõik kargasid lehe kallale ja imesid silmad lehe weergudesse.

„Mis?...“

„Mis?...“

Kabinet langes kokku. Peaminister Iwanow XXX jurus kübara pähe ja karjus filmi keerutades:

„See kõik on Akakii Akakiewitšhi süü!... Üks millimeeter oli veel puudu ja siit kuni Konstantinopoli kuldsete tornideni oleks lehwinnud Wene kotka laiad tiivad... Aga tema!... Uuh!... See kõik on Akakii Akakiewitšhi süü!...“

Ta tõmbas wihaselt ukse lahti ja astus õue.

Taewas säras muigaw poolkuu. Üksik must pilw oli nagu lõhkirebitud portfell.

*

Wabrikid.

Kärnkonnad lebowad kesk linna mülgast.

Kärnkonnad — wabrikud. Aknad — hõõguwad tulikärnad.

Õõse loobiwad mürgiauru tülgaist.

Ah, see aur matab tähed õrnad!..

Õõwad ammuli, leegi tulekeeled

elu salwawad, hinge halwawad, ütti puuriwad.

Konn waid kugistab üsja aplad neeled —

ratashambad elujõu nõgiskehast wälja juuriwad.

Kärnkonnad lebowad kesk linna mülgast.

Kärnkonnad — wabrikud. Aknad tulikärnad rohked.

Õõ raudhamba kirinat täis tülgaist.

Ah, see kirin matab wäikesed õhked!..

Iron Ducke.

*

Wastmiljonär (naisele): „Ma ostsin kaks paari kindaid. Nüüd pose jälle aasta läbi waja käja post!“

Meie mudilaste warjupaigast.

(Kaswastusteadsine märkus.)

Üks meie walusamatest küsimustest on laste küsimus. Meil ei saada kuidagi nii kaugele, et lapsi oleks „nagu liiwa“. Kuid see on meie riigiisade ideaal ja unistus.

Sest mis isa see on, kel lapsi ei ole? Meil on küll palju asutusi, kes lapsi kaswatawad ja emade eest muret kannawad, kuid need asutused on puuduliku „platwormiga“! Neil puudub ikka see õige „noct“.

Wõtame näituseks Tallinna Naissestsi rinnalaste kodu. See on üks väga humaane asutus. Asutust juhatab õde Louise Rebane. See on waga ja hnasüdamline naisterahwas, nagu ingel. Kuid minu arwates, ei tohiks see nii olla. Lastele peaks juba maast madalast elu hapuks tehtama, sest siis ei ole pettumusst pärastises elus. Minu arwates tuleks rinnalaste kodus, lastekaswamine järgmistele alustele seadida: Lastega tuleks wõimalikult tooresti ümberkäija, sest siis ei saa nad nii ruttu küpseseks. See ei ole hea, kui inimene warakult küpseseks saab — läheb ussitama, nagu õun. Lastele määratud toiduained tulewad mujal ära tarwitada, sest siis tõuseb lastel ka isu waimutoidu järele, kui nad näewad, et ihulik toit ei toida ja elu sees ei pea. Ka ihunuhtlusega ei maksa kirdi olla, sest see teeb naha wastupidawaks ja siis ei ole pärastises elus kui eluwitsad peksma juhtuwad, suuremat katastroofi karti. Ka tuseks lapsed tilhti kuhugile kappi wõi kummutisese panna, kus õhku wähe, et nad jaopärest hingama õpiksid, sest see on elus väga tarwulik, kui laps häält juhtub tegema, siis tuleb talle põial suhu panna, sest ta peab teadma, et wäikimine on küld.

Ka tuleks sidemeid luua töö ja hoolekandeministeeriumi ametnikkudega, sest see kaswataks lapses teadmise, et ei maksa mitte teiste töö ja hoole peale lootma waid peab ise enese eest hoolitsema.

Nii arwan mina. Ja ma usun, kui seda programmi teostama hakataks, et siis me lapsi saame nagu liiwa. Sest kes ei tahaks hästi karastatud ja wiilitud last? Ja misjagune ema ei wiiks oma last niisugusesse warjupaika. See on ju üks kindel koht ja warjupaik. Niisugused inglid aga nagu Louise Rebane, ei ole minu arwates sündsad — nad teewad lapsi liiga pehmeks.

Meie tarwitame aga teistjaguseid.

*

Waremed.

Wõõras, kes esimest korda haapsalus: „Aga kus on teil siin siis waremed, ma ei ole ühtegi weel näinud?“

Teener: „Oodake aga weidi, tuleb warsti proua oma tütreaga!..“

W. Morje.

Maareformi teostamisel.

(Peaaegu tõestifüüdinud lugu.)

Mih. Jagomit. (P. poiss.)

N. wallanõukogu ees on maasaajate kandidaatide kindlaks määramine. Ilmunud on maatahtjaid sõdurisi, wedurisi, peremehi, popsnikka. Igaüks tahaks... Ühed on riigimaade ülemaga ja nõukogu esimehega „läbi mehed“. Teised niisama loodavad oma õiguse peale... Kandidaadid võetakse ükskhaaval läbi.

„Jaakob Kagarasi!“ hüüab wallasekretäär.

„Sõdur?“

„Ei, wedur“, vastab küsitav.

„Weduritel on õigus esimeses järjekorras maad saada,“ seletab ringkonna ülem maaseadust, sest mees on „tuttaw“.

„Kas teil inventaari on ka?“ pärib nõukogu esimees.

„On, — ei oli kord üks äke.“

„Tubli! Mis veel?“

„Üks puulusikas, tupenuga, pool pakki tikka.“

„Wäga hea, teie olete harimise võimuline, teie jaate maad. Kas on kellegil siia midagi ütlemist?“

Nõukogu liikmed teevad suud lahti, üks koguini kõhatab, siis panewad nad suud jälle kinni. Wallasekretäär kirjutab protokoll, „ühel häälel... Järgmine maatahtja on taluperemees. „Tema poeg Juhani on sõdur,“ seletab nõukogu esimees, „teenis koguini tööroodu referwis.“

„Jah,“ vastab peremees. „August niisama, wendas noaga Sawiaugu Mardile ribide wahete, siis wäike Miku, ka täitsa sõdur, küünistab ema nägu, et lust näha kohe.“

„Kõigil on õigus esimeses järjekorras maad saada, maaseaduses ettenähtud,“ seletab riigimaade ülem. „Mitu kohta te soowite?“

„Neli, noh aitab wiis,“ vastab küsitav.

Nõukogu liikmed liigutawad kõrwu ja... haingutawad.

Selle järele tuleb keegi sõdur. Mees ei ole määritud, näha kohe.

„Inventaari on ka?“ pärib nõukogu esimees.

„On, hobune, wanker, mõned põllutööriistad.“

„Mis nende mõnedega nüüd. Kas piitsa on ka?“

„Ei ole küll aga sellega — noh...“

„Me sulle ikka maad anda ei wõi, ja ei jõua harida.“

„Aga sõduritel on ometi õigus maad saada,“ waidleb maatahtja.

„On, on, aga kuidas me sulle anname kui sul piitsagi pole, näed isegi. Ei saa.“

Nii võetakse kõik läbi. Kõik saawad rahuldatud wallanõukogu liikmed, ringkonna ülem, aga mitte kõik maasaajad. Piitsata kandidaat sai aru, et piitsa maasaamisel tähtis on, ja selle asemele wõttis esialgu wembla. Ütles et waadake, siin ongi piits, nii ja nii ja tutwustamiseks lasi ta langeda kellegi nõukogu liikme turjale.

See kõhatas hääle puhtaks, pidi sõnelema hakkama, nagu mõistlik inimene, kes paksa saab. Siis tuli talle aga meelde, et ta wallanõukogu koosolekul on, kus tal kui liikmel mitte hääleõigust ei ole, pani suu kinni ja wakis nagu kord ja kohus.

Ei wakinud aga piitsata kandidaat ja teised sarnased melid.

Tekis asjast suur kakelus ja skandaal.

Poole tunni pärast wõis tagajärgedest selge pildi saada.

Haawatuid oli 5, furnuid 5½.

Sedamoodi.

Sõduritest said maad ainult need, kes furnud olid, teistele jagas wallanõukogu äranägemise, maaseaduse ja sissenäärinise ja teiste paragrahwide järgi.

Hm... nja...

Ütelge nüüd, on maaseadus täielik mis?

Aga miks teie midagi ei wasta?

No... ja. hm... nn... js... kuidas — ei.

Aga see on ju herrade asi.

(Sügawasti ohjata.)

Lõwi ja siil.

(Walm.)

Siil oli rebast wihastanud ja rebasel ei meeldind see. Ta tahtis kätte maksta siilil ja kaebas kurja lõwile.

Siil toodi lõwi kohtu ette. See mõirgas: „Wäeti roomaja, kuis wihastada julged rebast!.. Su turja puruks pekstan ma!“

Ei kohkud siil, ei kahwatanud, ei lastnud kuulda hirmuohket, waid turja pööras lõwi poole ja sõnas naerdes: „Olge lahked!“

—r!

Palwe.

(Ribake kaugeft, kaugeft minewikust.)

Kogukonna saadikuna lasti küllamees wäewõimulise jutule. „Mis tarwis?“ „Tulin kõrgeaulise ihanda palwete, et kuidagi meie saatust parandaks...“ „Räägi!“ „Elu on kallid, naised lapsed nälgas, hooned lagunened ja maad on wähe. Edasi! Nagu ja tead, toitis see emake — maa — juba meie esiisajid. Wanemad wäetajid teda oma higi ja werega. Maad on palju, wäga palju, kuid mul teda pole. Ja ilma temata meie kuidagi läbi ei wõi saada...“ Wäewõimuline helistas. Kaks mundrimeest astusid sisse. „Koristage ta ära!“ Mees wiidi wälja. Ainult porised jäljed jäid järele puhtale põrandale. Wõimumees helistas uuesti. Teener ootas paenduwalt sõna. „Küüri põrand puhtaks!“

Th. A. P.

Gori joonistus. E. Isoki puulõige.

KUI RAHWASAADIK KOOSOLEKULE LAHEB.

„Oo sul nüüd kõik värgid kaasas?“

„Jah... Ah, ei, mammi!... näh, „Unenägude seletaja“ pidin päris maha unustama... Ulata ta mulle siia!“

Juhkumine.

„Elektritööliste streigi pärast on siis teie mees wangistatud? Aga ta ei olnud ju elektritööline.“

„Ta oli aga just sel filmipilgul ühes kullas-sepa äris, kui valgus ära jäi.“

Ants Intsupoeg.

Ühes restoraanis on veinide hind pidupäeva puhul kõrgendatud. Üks mõrastest, kes seda kuulnud on, pöörab kellneri poole: „Teate mis? Et hinnad peale pidupäevi alanewad, siis jään ma oma pudeli teile wõlgu. Ma maksan siis, kui wana tariif jälle jousse astub.“

Ants Intsupoeg.

Peab ära harjuma.

Kiwilombi Ints'i kupleed.

Üks noormees veel süüta, kord neiu poole läks.
Pea käes oli õhtu — läks tuba pimedaks.
Kuid neiu tuld ei süütand ka mitte põlema,
sest noormees pimedusega peab ära harjuma.

*

Üks isand, kel juba 60 turja peal,
kord astus cafeesse ja leidis daami seal.
Nad läksid hotelli, kuid wanadusega,
et sellest tuleb loobuda, peab ära harjuma.

*

Kui Adam ja Eewa veel olid kahekesi,
siis elasid ja olid, kui kabinetiski.
Suurt tüli ei olnud ka wiigilehtega.
Nüüd undrukud ja tunikud — peab ära harjuma.

—o—

Wiljandi juht.

Märkus. Wiljandi juhti wõiks ka keskkoolides maadeteadmise õpeainena tarwitada, sest kodumaa tundmine lonkab kahe jalaga.

1.

Wiljandi linn algab Mädajärwe kõrgel kaldal. Maju on neli pool grossi (tarwitan meetri süsteemi mõõtusid), tänawad (endised uulitsad), kolm tosinat, kõrtsja kuus ja kirikuid kolm. Täis ja alaealist rahwast on üksjada kümme grossi. Misjuguse pikkuse ja laiuse kraadi all Wiljandi asub — on minule teadmata, sest et minul kraadiklaas puudub...

Wiljandist weetakse wälja wilja, liha, wõid, mune ja muud toidukraami — muidugi jalaja. Sisfowedu turupäewadel on lubatud.

Linna jaotus: Kesklinn, Kiwistik ja Kantreküla. Kesklinn on endine kesklinn ja wiimased Kiwistik ja Kantreküla — endised alewid.

Linna asutused: 1. Kõrtsid (ladina keeles — restoraanid) 1. „Metropol“ — asub Cossi t. kahjekordses kiwimajas, terve maja on restoraani täis. Elekteri walgus, kiwi trepp käsi puudega. Akna eesriided kõlbawad tantšijannadele piduülikonnaks. Wõlgu wiina ei anta. Numbri tuba 200 marka öö pealt, nii et harilik inimene rohkem öösel ära magab, kui ta päewal teenib. — 2. „Grand hotel“, Suureturu ääres, kolmekordne maja, kiwi trepiga. „Sakja tuba“, puhweti taga, toredate lae- ja seinä ilustustega; talwel külm nagu Petrograadis. Numbri toad ja lõunajõgid jaadawal. Harilik söök — ernesupp. Lihkõori saab hinnad näo järele. — 3. „Kommerz hotel“ (Kaubanduse wõõrastemaja), end. Sea tänawal. Juhatab erakordselt preili Manni. Kellel kaubanduse asjus teatud suhted, see asugu „Kommerz hotelis“.

4. Hotel „London“, Tartu tänawal, tuli uus algatus; sai peatusluba paari kuu eest. Puumajas, alumisel korral; puhwetis on glati suitsukala jaadawal; meie kuwamaa meremeestele sünnis peatuskoht; joojatele Inglise keele tundmist ei nõuta, sest et peremees ja teenijad ka ise Inglise keelt ei oska. — 5. Hotel „Sakala“, Tartu ja Tallinna tänawate nurgal. Maameeste suwituskoht linnas talwel ja suwel. Talwel — külmade kui ka sulade ilmade puhul — aknad külmanud, nii et sisse ega wälja ei näe. Naifemeestel tulusaks ajawiite kohaks, sest hädakorral on hõlbus tagaukse kaudu „wehkat“ teha. Süüa ja juua saab, kui raha on.

Need on meie de jure tunnistatud joogikohad; leidub ka hulga de facto joogikohte, kuid wiimaseid peab igauks ilma teejuhita üles otsima.

Pardon! Kuues de jure joogikoht on Wiljandi linna käsitöölise Abiandmise Seegi einelaud, kus iga käsitöölise, samuti harilik surelik, kes oma raha peale wihtane on, selle eest einet ja karkat wõib saada. Wälistel elanikkel tähtsufeta, sest numbritoad puuduwad.

II.

Teised linna asutused. 1) Raekoda, üks wanematest hoonetest Wiljandis, ehitatud a. 1838, s. o. peksuõiguse ajal. Raekojas asuwad: linnawalitsus, linna puuaia ülem, linna turu ülem ja tulekahju hädakell (wiimane tornis); hoowipealsetes hoonetes: linna hobused ja linna sikk (ehk sokk). Wiimane soetati hiljutise piimapuuduse ajajärgul, kui kitsipiim niisama moodsaks sai kui omamaa suhkur. Linnaajaku teenuseks tuleb seda lugeda, et kitsede arw alataja Wiljandis kaswab. — Raekojas peab ka linna kõrgem seadusandline wõim oma istumisi, annab funduslikka määrusi, määrab maksusi jne. 2) Haigemaja — Wäikeses tän. — prrr ... asutus, mida terwed inimesed põlgawad, sest furnuteist peab alati head rääkima. 3) Weewärk — aurupump Trepimäe all tapamaja juures, weetorn Suurel turul — asutatud 1910. a. Weji on linnaelanikkelle praegusel ajal kallis jook — 35 p. pang, s. o. niisama kallis kui wanal heal ajal toopõlu. Kaewudest saab wett maksuta, kuid peab ise ära tooma, ja see äratoomine on praegusel kallil ajal ka kallis lõbu. Hea oleks, kui linna weewärgi läbi keewa wett saaks, siis pane hommikul wõi õhtul kruus kraani alla, lase täis, riputa kohwi wõi heed hullka ja asi tahe. Lõuna aeg riputa keewa wee hullka weidi jahu ja soola — kõrt walmitis. Oleks kerge ja lahke elada. — Wälimuse poolest on weetorn tatikseene sarnane. 4) Elektriijaam — Trepimäe all. Kelmidele ja muulle walgust kartjatele isikutele wastumeelne asutus talwel. Tarwitab palju puid, mille tõttu walgustus kallis. Armastajad paarikesed ei pea tast ka suu-remat lugu, sest neil on isegi ihu elektrit ilma küteta täis. 5) Tapamaja — asutus, kus loomi tapetakse, s. o. furnuks liiuakse isikute poolt, kes lihuniku nime kannawad. Ainuke koht, kus tapmise eest wastutusele ei wõeta.

III.

Jalutuskojad. 1) Easte-park purtskaewuga — Losji ja Jakotsoni t. nurgal. Wäewal mängivad seal lapsed — muidugi soojal ajal, — öösel tiwaripju löögid. Päewane mäng on süüta, öine mäng süüga. Mõnigi neiu on Easte-pargis „lapsetoidjaks“ saanud, millest ka see nimi on tekkinud. 2) Trepimägi — raekoja juurest alla järwe ääre minna. Astmeline „eluredel“ noortele. 3) Lossimäed, tähelepanemiseväärt ilus jalutusepaik. Losji waremed toreda looduse keskel. Ainuke koht Wiljandis, kus kuues käsk ei maksa.

IV.

Seltsimajad. 1) „Koidu“ seltsimaja, Jakobsoni t., praeguse aja Wiljandi pidude pidamise koht. Einelaud, de jure ilma alkoholita. Ehitustundjad räägivad, et sinna sigenenud wõõramaa piisielukad: „makao“ ja „steesika“, mis õpetel nõrgema iseloomuga liikmetele iseäralikku haigust sünnitada, mis palawikuga algab ja punga tiisikusega lõpeb. Linna arst ei tea sellest haigusest põrumugi. Wiljandi upsakama ringkonna kogumise koht. 2) Käsitöölise Abiandmise Seltsi maja, ehitatud 1903. a.; korstnad, keskküte, saal, ruumid ja alkoholiga einelaud. Palju liikmeid on jookswahai-guse, külmetamise, luuvalu ja kassiahastuse vastu abi saanud. 3) Saksa Käsitöölise Seltsi maja, Projekti tän. — furnud, kas ellu ärkab — teab ainult kaardimoor.

V.

Üleüldistariwilikud asutused. Apteek — Suure turu ääres, woorimehed — mööda linna laiali, ajalehemüüja A. Kamfori müügikoht Stedingi m. nurga ääres; likööri wabrik — Schmidti pärijate ruumides; tshekipiirituse müügikoht; linna wäljakäigu koht, Hiire t., seltsi liuwäli, männamägi ja naiste kokkusaamise koht armukestega eraorteris, (Tallinna tän.)

VI.

Seltsid ja ühised. Neid on niipalju Wiljandis, et asjata oleks peatada iga üksiku juures. Neil kõikidel on ühine püüe pidudega äri teha, sest otsekoheised (liikme) maksud, kui need liig kõrge, sünnitawad nurinat. Kaudsetest maksudest peetakse rohkem lugu. Kõige tähtsamad ühised on „Modern“ ja „Ideal“, Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi Kaubanduse Osakond ja Teatri-Kunsti Ühing „Ugala“. Kõik kauplewad hästi. Wähem tähtsusega on: Spordi selts „Tulewik“ ja Majaomanikude selts. Sohtielu ühised on lugemata hulka.

Seega lõpetan oma teejuhhi. Kirikud jätan wälja, sest nendel on isegi tornid teejuhiks. Kes käesolewa teejuhhi alal hoiab, võib julgesti Wiljandi sõita. Kui keegi wõõras juhtub Wiljandis teatri minema (siin on ainult üks elukutseline teater „Ugala“), siis peab ta silmas pidama: 1) et ta ilma piletitä ei püüa pidusaali pugeda; 2) et ta oma naabrile tasku ei jülga; 3) et ta mitte ei wilista tüki lõpul ja 4) et ta tantfujuhatajale mitte jootraha ei anna.

Maali Mullikas.

Onupoja maalt.

(Oma kirjasaatjalt.)

On wana aji, kaebada, et ametkohtades warustuse jagamisega hiljaks jäädakse. Otsi üllataw on siis kuulda, et mõni ajutus mainitud suhtes weel enam kui korralik on. Nii, näituseks, antakse tolliwalwuritele mõni warustus terve aasta warem wälja — talweks suwimütsid ja suweks talimütsid.

Eks ole mõnus, kui pärast pikka talwist peakülmetamist maikuuks hea sooja papacha kätte saad.

*

Üks tolliwalwur teisele: „Tule istu mulle pea peale — mu pea külmetab.“

*

Keegi tolliwalwur toob oma wäikse lapse tolliametisse ja räägib:

„Waadake, ma tahan, et mu poeg ka minu ametit edasi peab. Mütsid, mis siin jagati, olid kui sõrmkübarad, ei läinud pea otsagi. Wast wõiksite minu wäiksele pojale ühe mütsi pea wormimiseks wälja anda, siis kaswab ta pea just teie mütside järele.“

*

*

*

Markel Makarowi lauawabrikus on wäikene ahjukene, kus tööliised käsa soendada wõisid. Kõige kangema pakase ajal pandi aga selle üks lukku. Taba ette.

Wist kaastundmusest tule wastu — üks tal ole külm põleda.

—ts.

—o—

Kirjawastused.

A. P. — D. O. naisewõtmine ja pühameeste „kurameerimine“ jõudis ühte ajalehte warem, nii et meil seda enam „lahendada“ ei maksa.

Weeguse Eets. — Selts tuleb kuni 1. maini senise kaastöötasuga kaetuna.

—rt.*— Tõlge ei lähe. Kaastööd tarwitame. Rummu Jüri. — Palume, saatke arwe.

Arnold Van-Don. — Ei lähe.

O. W. Kuresaares: Teie „Halenaljakas nuuskurijant“ on tõesti halenaljakas. Lugesime ja nutsime ja jääb sellega!

Ed. Iroonia. — Laske kuulda! Tasu tööwäärtuse järgi. Honoraaris peame teistega sammu.

Jgõi. — Teie naljad on wanad ja roostetanud, olgugi, et neis palju armastust. Saatke ajakohast.

Kentuki L. — Wõiksite ka ajakohajema „platwormi“ wõtta — tõlkeid saame lähemaltki.

P. p. — „Saapadraam“ — labane kraam.

K. v. Dortjer. — Kui teil head rahwanalja on — saatke! Kui ei ole — ärge saatke!

Leon Hart. — Aine on niwõrd „ärataotud“, et enam huwi ei paku.

Gori joonistus. Okswordi puulõige.

Wene walged on jälle uue jõuga arstirohtu keetma hakanud, millega nad emakse Wenemaa kroonikalist haigust parandada mõtlewad.

Teatris.

Isa (pojale, kes end üle rödu ääre vaatama upitab): „Waata ette, poisjs, et sa üle ääre alla ei kuku — all on platsid 50 marka kallimad!“

Moodne naine.

Naine (jalutuskäigult koju tulles, mehele): „Albert, mitu last ma kaasa wõtsin, kui jalutama läkjin — kaks wõi kolm?“